Nieuwsbrief KNNV Vriezenveen
Bekijk de webversie

KNNV afd. Vriezenveen e.o.
Maart 2022 nieuwsbrief nr.16

KNNV vereniging voor veldbiologie Afdeling Vriezenveen

Eerder uitgegeven nieuwsbrieven staan op onze website

Beste Lezers,

Achter ons ligt een maand met veel wind en veel (140-150mm) regen. Dit zorgde af en toe voor hoog water in de beken en kanalen die dit "overtollige" water afvoerden. Al snel wordt dan gezegd dat de bodem was verzadigd, maar dat geldt dan voor de bovenste grondlaag. Op veel plaatsen krijgt het regenwater nauwelijks tijd om echt in de grond te trekken. Langer vasthouden van het water op de wat hoger gelegen gebieden is echt nodig. In schril contrast daarmee staat dan de in de krant door LTO aangegeven behoefte om al vanaf 16 februari, maar zeker geen week later, veel landerijen goed begaanbaar te hebben om mest uit te rijden.

Bij die regen/wind ontstaat daarbij frequent een hoge nachttemperatuur zodat de amfibieën al heel vroeg weer naar hun voortplanting gebieden/sloten/poelen trekken.
De aanleg van een vaste, jaarrond werkende faunapassage is dan één, maar goed onderhoud en frequente controle op onregelmatigheden en beschadigingen zijn zeker zo belangrijk.
Op 8 februari hielpen maar liefst 14 personen om alles "tip top" te krijgen voor de start van het trekseizoen. Ook de informatiehoek werd daarbij niet vergeten.

Daarnaast is het belangrijk om te monitoren of de faunapassage goed werkt. Hiervoor zijn gedurende een aantal dagen bij twee tunnels de passerende amfibieën tijdelijk opgevangen. Bovendien werd op die dagen de weg ter hoogte van de faunapassage en de weg aan weerszijden er van afgezocht op doodgereden dieren.
Al met al is de conclusie dat de faunapassage goed werkt!

En op donderdag 24 februari zag ik de eerste wulp op de natte Veenschap weilanden waar deze jaarlijks ook nog broed.

We hopen dat vanaf nu de covid perikelen minder gaan worden en dat we onze activiteiten weer normaal, wel met de nodige voorzichtigheid, kunnen hervatten.

De gemeenteraadsverkiezingen staan deze maand op de rol. Ik zou zeggen: ga stemmen en kijk daarbij naar de inzet van partijen voor verbetering van onder andere de kwaliteit van bodem, lucht, water, groen, landschap en natuur.

Herman Stevens
voorzitter KNNV Vriezenveen

Agenda maart

Landschapsbeheer Veenschap
8 maart 2022

Voordat midden maart het broedseizoen in gaat hebben we deze dinsdag onze laatste landschapswerkochtend van dit seizoen. We gaan de natuur een handje helpen in het Veenschap. Iedereen die helpen wil bij het in stand houden van onze gevarieerde natuur is welkom.

Start: 09.00 uur aan het Hazenpad ergens nabij het vliegveldje. Er wordt gewerkt tot 12.00 uur. Gereedschap, koffie en thee is aanwezig.

Meer informatie is te verkrijgen bij Herman Stevens (tel.: 0546 563237) of Gerrit Schepers (tel:0651299105)

Algemene excursie naar Ottershagen en Lage

Zaterdag 26 maart 2022.

Op naar één van de laatste weidevogelgebiedjes van Twente: Otterhagen.
Het ligt in het uiterste N.O. van Twente kort aan de Duitse grens vlakbij het plaatsje Tilligte en het Duitse plaatsje Lage.

Vrijwel alle weidevogels komen hier nog voor: Kievit, Scholekster, Grutto, Gele kwikstaart en Slobeend. Maar ook Veldleeuwerik, Tureluur, Zomertaling en vele andere vogels. Perfect te bekijken vanuit een mooie vogelkijkhut.
Ottershagen is een deel van het Beneden – Dinkeldal en is het laagst gelegen stukje NoordOost Twente.
In de vijftiger jaren is het ontwaterd, ontgonnen en geschikt gemaakt voor de landbouw.
Bijzondere vogels die er toen nog voorkwamen als Roerdomp en Waterral waren plots verdwenen. In de loop der jaren heeft Natuurmonumenten deze gronden kunnen aankopen van boeren.

Ze probeert er het rijke weidevogelleven weer iets terug te krijgen met vochtige weilandjes en ondieptes. Hopelijk zien we deze ochtend veel van deze mooie weidevogels.
Aansluitend en als de tijd het nog toelaat brengen we een bezoekje aan een stukje eigenzinnig Nederlands bezit in het Duitse plaatsje Lage niet ver van Otterhagen.
Het is een Landgoed van Kasteel Twickel uit Delden en ongeveer 225 ha groot. Hier nog een oude kasteel ruïne, aan de Eichenallee de 6 kenmerkende Kommiezenhuuzen uit omstreeks 1850, een dubbele watermolen die zowel olie kan slaan als graan kan malen, een nostalgisch wit kerkje en een Herrenhaus. Maar het is ook een prachtig wandelgebied met eeuwenoude eiken, akkerwallen en oud boerenland. Hier maken we een kleine wandeling en kijken onderweg naar "alles", dus voor elk wat wils.

Vertrek: 08.00 uur vanaf Manitobaplein te Vriezenveen
Terug: ongeveer 13.00 uur
Meenemen: verrekijker, vogelboek, plantenboek, goed schoeisel, en eventueel iets te drinken en te eten.

Op onze website vriezenveen.knnv.nl kun je lezen als het doorgaat
Opgave verplicht. We houden ons aan de RIVM – richtlijnen.
Opgeven kan per mail aan: webmaster@vriezenveen.knnv.nl

Jaarvergadering
Een vrijdagavond, waarschijnlijk ergens in april 2022

Aanvang: 19.30 uur.
Zodra de RIVM regels het weer toelaten en de situatie stabiel is plannen we dit verder in. Mocht dit te lang duren, dan overwegen we de vergadering digitaal te houden.

Deze vindt plaats bij Fini's Hoeve, Westeinde 12 te Vriezenveen. De uitnodiging voor de jaarvergadering krijgen de leden nog separaat.

Na de pauze (ongeveer 20.45 uur) komt Staatsbosbeheer een toelichting geven op de stand van de werkzaamheden in de Engbertsdijksvenen en de nog komende werkzaamheden.
Op onze website vriezenveen.knnv.nl kun je lezen of en wanneer het doorgaat!

Noteer ook deze data alvast in je agenda.

Excursies en samenkomsten:
Zaterdag 23 april 2022: vogelexcursie Friesland Buitendijks
Zaterdag 14 mei 2022. Voorjaarsexcursie naar Hunenborg en Agelerbroek
Zaterdag 18 juni 2022. Algemeen. Zwillbrocker Venn en Ellewicker Feld
Woensdag 13 juli 2022. Avondexcursie naar de Engbertsdijksvenen.
Zaterdag 13 augustus 2022: zomerwandeling natuurgebied Fayersheide

Landschapsbeheer:
Dinsdag 13 september 2022 Landschapsbeheer Fayersheide
Dinsdag 27 september 2022 Landschapsbeheer Fayersheide

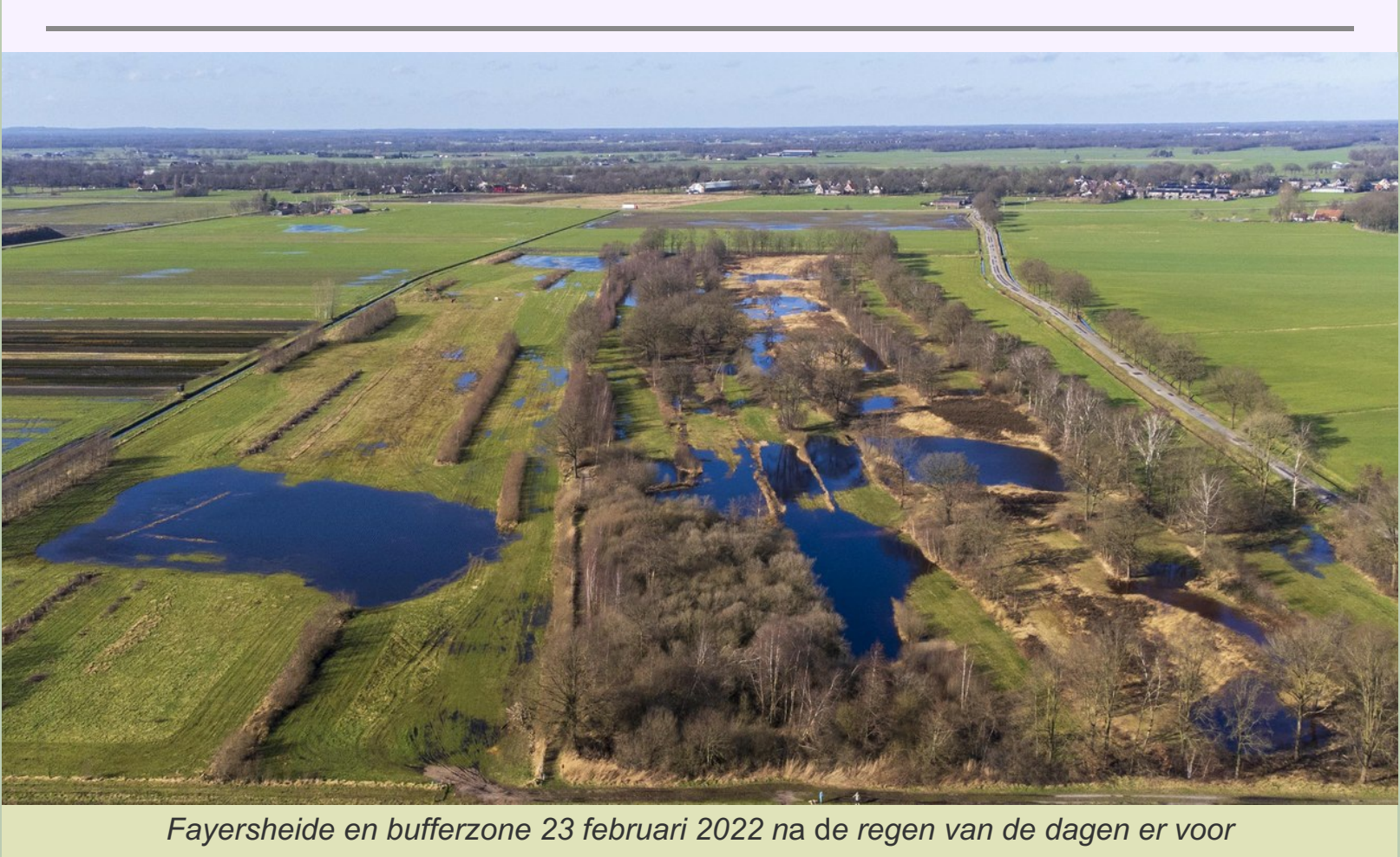

Fayersheide en bufferzone 23 februari 2022 na de regen van de dagen er voor

---

Excursie verslag "Beerzerzand en de Prathoek"
12 februari 2022

De excursie ging door loof- en naaldbos, en langs een dode Vechtarm. De weersomstandigheden waren goed na een lichte nachtvorst, met nu een heerlijk zonnetje en een temperatuurtje van iets boven nul. De deelname was mooi, er hadden zich maar liefst 15 personen aangemeld.

De wandeling ging eerst door een groot stuk loof- en naaldbos in het Beerzerzand aan de zuidkant en aan de noordkant over de Junnerbelten. We zagen hier mooie vogelsoorten die bij dit type bos thuishoren. Kool- en Pimpelmezen, Roodborst, Goudhaantjes, Zwarte mees, Grote bonte spechten (waarbij een groepje van 2 paartjes die waarschijnlijk elk hetzelfde territorium opeisten, en achter elkaar aan bakkeleiden). Ook een groepje Sijsjes kwam bij ons mooi in de kijker, ze vlogen van Lariks naar Lariks waar ze mooi aan de takjes bungelden op zoek naar voedsel. Vrij zeldzaam voor sommigen van ons was ook de roep van enkele Kruisbekken. En de roep van de Raaf even later was ook duidelijk te horen.

Na ruim een uurtje wandelen liepen wij het bos uit en kwamen bij het mooiste stuk van de wandeling: de Prathoek. Hier loopt de Vecht en een dode Vechtarm die uitmondt op camping De Roos. We liepen langs enkele ruige moeras graslandjes met prachtige uitzichten enerzijds, en knoestige grillige eikjes op rivierduintjes anderzijds. Maar ook uiteraard over het zeer smalle paadje langs de dode Vechtarm. Uiteindelijk kwamen we op camping De Roos, daar even tijd voor een korte pauze met een mooi uitzicht.

Nadien liepen we over de camping richting de Vecht. Hier werden al snel Grote zilverreiger, Blauwe reiger, Grauwe gans, Nijlgans, Canadese gans, Aalscholvers, Smient, en door oplettende deelnemers een vrouwtje Grote zaagbek gespot.

Uiteindelijk komen we aan het eind van de camping bij een prachtig uitzicht op een rivierduintje. Hier tijd om even rond te struinen: het is begroeid met Sleedoornstruikjes, vele mossoorten en overal mooie zandbultjes waaronder de zeldzame Gele weidemier leeft. We spotten hier ook enkele Geelgorzen op de Sleedoorn, in mooi zonlicht met het geel wat er uitspat bij het mannetje. Ook zagen we Schotse hooglanders die dit gebiedje begrazen.

Na van dit alles genoten te hebben struinden we terug langs de Vecht en liepen het laatste stuk over de camping, maar eerst zien we nog Putters en Sijsjes en Spreeuwen. Aangekomen bij de Beerzerweg over het fietspad terug naar de parkeerplaats. Ook hier nog twee mooie soorten gescoord. Boomkruipers 2 stuks en als prachtige afsluiting een Zwarte specht in een dennenboom. Zeer tevreden was iedereen dan ook na afloop, waar we nog even nababbelden voordat wij huiswaarts keerden. De score aan vogels was 31 soorten.

Verslag: Gerard.Spit.
Het verslag staat ook als pfd op onze website

Groene duim uitgedeeld aan de KNNV werkgroep Vriezenveen schoon.

Donderdag 17 februari zijn op uitnodiging van de politieke partij PvdA /Groenlinks Herma Bakker-Meijer en Gerrit Lemans naar de Klaampe in Westerhaar geweest. Er mochten 3 groeperingen iets vertellen van de sociale (rode) zijde en 3 van de natuurzijde (groen). Gerrit heeft verteld hoe hij bij de groep Vriezenveen schoon is gekomen.

Tijdens het hardlopen langs ’s Heren wegen zag hij de rotzooi in berm en sloot. Dan kun je twee dingen doen: in kranten je ongenoegen schrijven of een opraapstick met vuilniszak ter hand nemen en zelf de rotzooi van je medemens opruimen. Dat laatste werkt het best. En als je daarover dan iets schrijft op je FB, lezen anderen die hetzelfde gedaan hebben dit ook en zo kwam de samenwerking tot stand.

Op een zaterdagmorgen In november, was het de eerste keer en ook op de 2de zaterdag van januari is Vriezenveen weer een stukje schoner geworden..
Nu we de duim ontvangen hebben en daar zelfs de krant mee gehaald te hebben, is het goed om te weten dat de gemeente Twenterand gratis een pakketje met vuilniszakken, klemsticks en handschoenen ter beschikking stelt.

Goed om ook te vermelden is dat er een app bestaat: helemaal groen, waarop men kan zien wie waar en wanneer gelopen heeft om daar rotzooi op te ruimen.
.
Al met al een mooie combinatie: wandelen en zorgen dat het vuil zoals, blikjes, flesjes, mondkapjes, plastic, sigarettendoosjes etc., etc. onze mooie natuur niet vervuild.

De eerstvolgende keer dat de groep rotzooiopruimers weer daadwerkelijk aan de slag gaat is op zaterdag 5 maart, om 9.00 uur, verzamelen bij het gebouwtje van het oude zwembad/kruidentuin. Wil je een keer meehelpen? Stuur een mailtje naar werkgroepvriezenveenschoon@hotmail.

Bekijk via deze link waar deze kanjers Twenterand weer opgeschoond hebben.

Zwerfvuil maken is geen kunst.
Zwerfvuil opruimen is dat wel!

Wat kan er groener in de kernen van Twenterand?
Maandag 7 maart Het Punt-19.30 tot 21:30 uur
Een avond met Matthijs Nijboer (directeur NMO)

GA VOOR DUURZAAM

Over het thema milieu en duurzaamheid organiseert de PvdA/ GroenLinks een bijeenkomst onder de titel: “Groen moet je doen!”

Bedoeling van de avond is om samen te kijken wat we in Twenterand kunnen doen in de vier kernen: Vroomshoop, Vriezenveen, Westerhaar en Den Ham om het groener te maken in de komende 4 jaar. Want er is nog veel “steen” in de kernen. Minder tegels en meer groen kan helpen om de kernen niet alleen groener te maken, maar het kan ook zorgen voor klimaatadaptie.

Op de vier plattegronden van de kernen kunnen we aangeven waar en hoe het groener kan.

"burgerbetrokkenheid en groen"
Alle inwoners, ondernemers, natuur- en milieuorganisaties, ja iedereen heeft belang bij een groenere omgeving! Dus kom gerust en denk mee!
In verband met de organisatie wel graag even opgeven via de mail naar stephanpvda@outlook.com

---

Vroegmiddeleeuwse munten en sieraden gevonden in Twente
over genomen van de Rijksdiens voor het cultureel efgoed

Vroegmiddeleeuwse cultusplaats gevonden
O Wodan aanvaard mijn offer

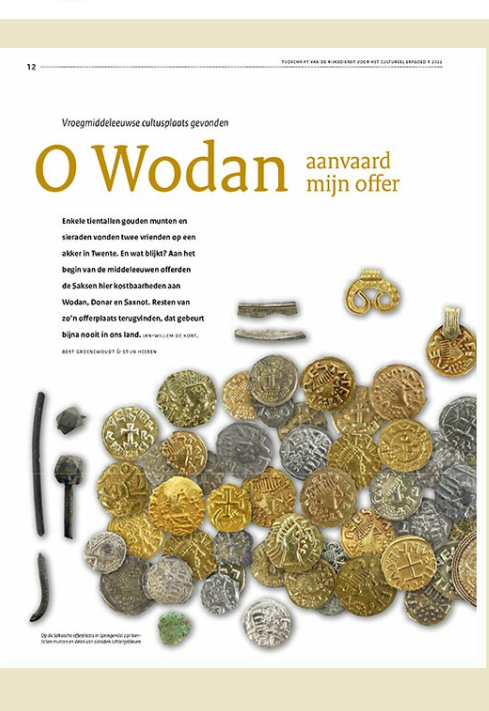

In mei 2019 vonden hobby-archeologen met hun metaaldetector in natuurgebied Springendal bij Hezingen (gemeente Tubbergen, Twente) een aanzienlijke hoeveelheid gouden en zilveren munten en sieraden. Nader onderzoek en opgraving ter plaatse leidden tot de ontdekking van een offerplaats.

De vondsten van de detectorzoekers zijn verworven door het Rijksmuseum van Oudheden. Nu zijn ze als bruiklenen te zien in het Rijksmuseum Twenthe.
De aanzienlijke hoeveelheid gouden en zilveren munten en sieraden die de amateur-archeologen aantroffen, deed vermoeden dat het hier zou kunnen gaan om een (deels) verploegde goud- en zilverschat. De munten en sieraden dateren uit de 7e eeuw.

Offers aan de goden?
Na uitgebreid vooronderzoek en uitstel vanwege corona-maatregelen werd een opgraving ter plaatse georganiseerd door de Vrije Universiteit Amsterdam (VU) en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). RCE-archeoloog Jan-Willem de Kort: “Daarbij werd nog meer goud en zilver gevonden, en sporen die behoren bij een offerplaats. Een aantal palen op een rij, mogelijk voorzien van heilige tekens of een Wodanskop, vormden waarschijnlijk een ontmoetingsplek, waar groepen mensen uit omliggende gebieden elkaar ontmoetten, en daarbij edelmetaal achterlieten.”

Munten, muntfragmenten en sieraden
Verdeeld over 3 locaties zijn 94 munten en muntfragmenten, minstens 6 gouden en 2 zilveren sieraden, een deel van een gouden zwaardgreepversiering en 95 stukjes van een onbekend object (mogelijk een drinkhoornversiering of eventueel een helm- of kistbeslag) gevonden. De offerplaats is iets minder dan een eeuw in gebruik geweest, van de vroege tot de late 7e eeuw of het begin van de 8e eeuw na Chr. Het lijkt erop dat de kerstening van de Saksen door de Karolingische koningen een einde heeft gemaakt aan de ‘heidense’ plaats.

Lees ook het artikel uit het Tijdschrift van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, januari 2022

Opnieuw in Nederland gezenderde Zeearend omgekomen door windturbine

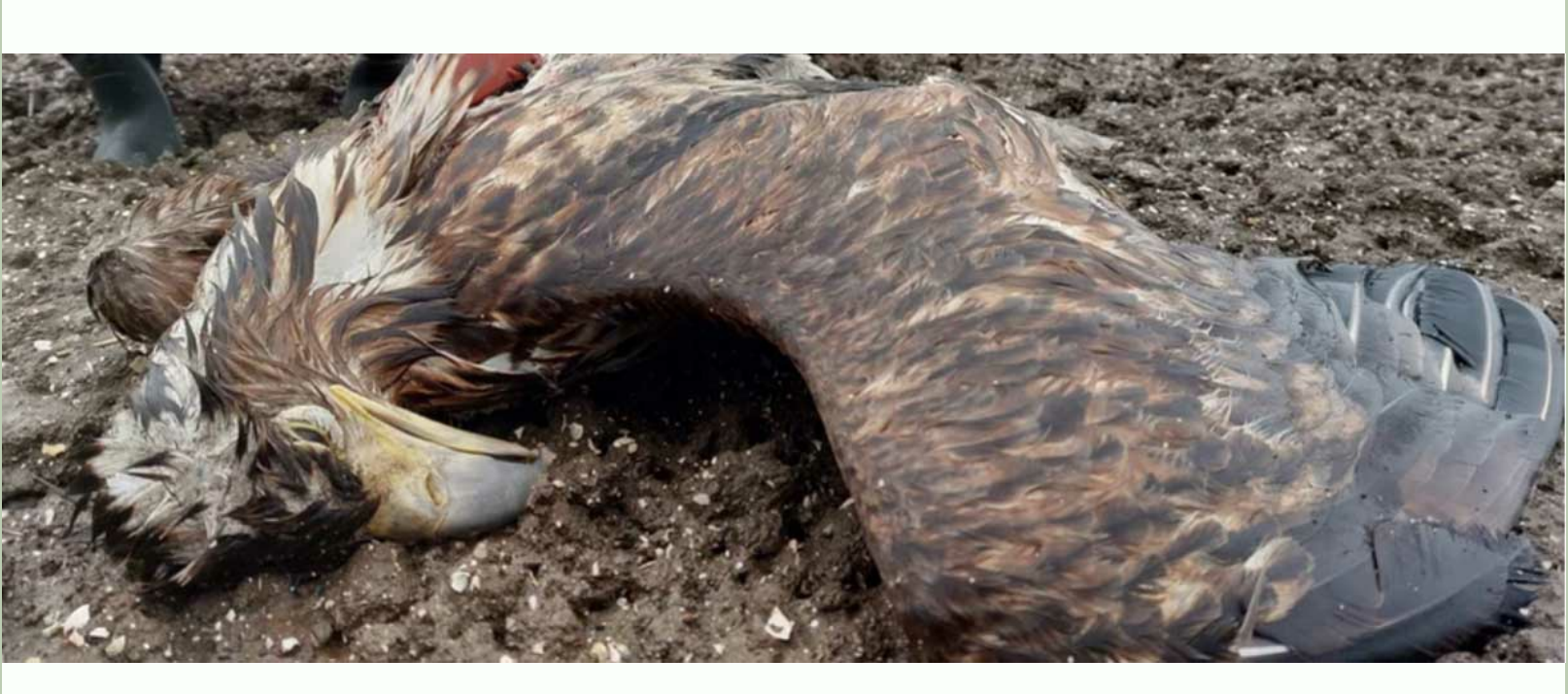

Nadat vorig jaar een jonge in Nederland gezenderde Zeearend stierf door een aanvaring met de rotoren van een Duitse windturbine was het opnieuw raak. Op 31 januari verongelukte een in 2020 als nestjong gezenderde Zeearend uit Biddinghuizen door een aanvaring met een Nederlandse turbine in Flevoland. De zender die de vogel al die tijd droeg documenteerde het verhaal nauwkeurig.

In de vroege ochtend van 31 januari 2022 vloog de Zeearend vanaf de slaapboom aan de rand van de Oostvaardersplassen het natuurgebied in, waarschijnlijk om te foerageren. Na een korte periode van rust in het moeras vertrok de vogel rond 10:50h in oostelijke richting het gebied uit, stak Rijksweg A6 over en navigeerde de polder van Zuidelijk Flevoland in. Direct na oversteken van de A6 kwam de vogel in een windpark terecht, langs de Roerdomptocht tussen de Ibisweg en de Vogelweg. Net voor 11h werd het dier geraakt door de rotoren van één van de turbines en belandde op de akker ernaast.

De versnellingsmeter van de zender liet zien dat de vogel na de klap niet direct dood was. Tussen 11 en 12 uur bewoog de vogel nog. Daarna registreerde de sensor van de zender geen beweging meer en nam de temperatuur snel af. Tijdens de vondst van het kadaver, op 1 februari 2022, werd bevestigd dat de vogel direct na de aanvaring nog leefde. Beide klauwen waren gevuld met zware klei, waaruit is op te maken dat het dier zich nog een uur lang krampachtig probeerde overeind te houden.

Eerste resultaten sterfte
In 2019, 2020 en 2021 zijn in Nederland vijftien jonge Zeearenden van GPS-zenders voorzien met als doel kennis over de dispersie en overleving van vogels uit de Nederlandse broedpopulatie te verkrijgen. Inmiddels zijn drie vogels gestorven; twee als gevolg van aanvaringen met windturbines en één als gevolg van een botsing met een trein. Dat betekent dat binnen enkele jaren na de geboorte twintig procent stierf, in alle gevallen toe te schrijven aan onnatuurlijke oorzaken. In 2016 was in Zeeland ook al een Zeearend vergiftigd en in Friesland een Zeearend geschoten. De Zeearend is een langlevende soort die gemakkelijk vijftien tot twintig jaar oud kan worden.

Lees hier verder op de site van **Nature Today**

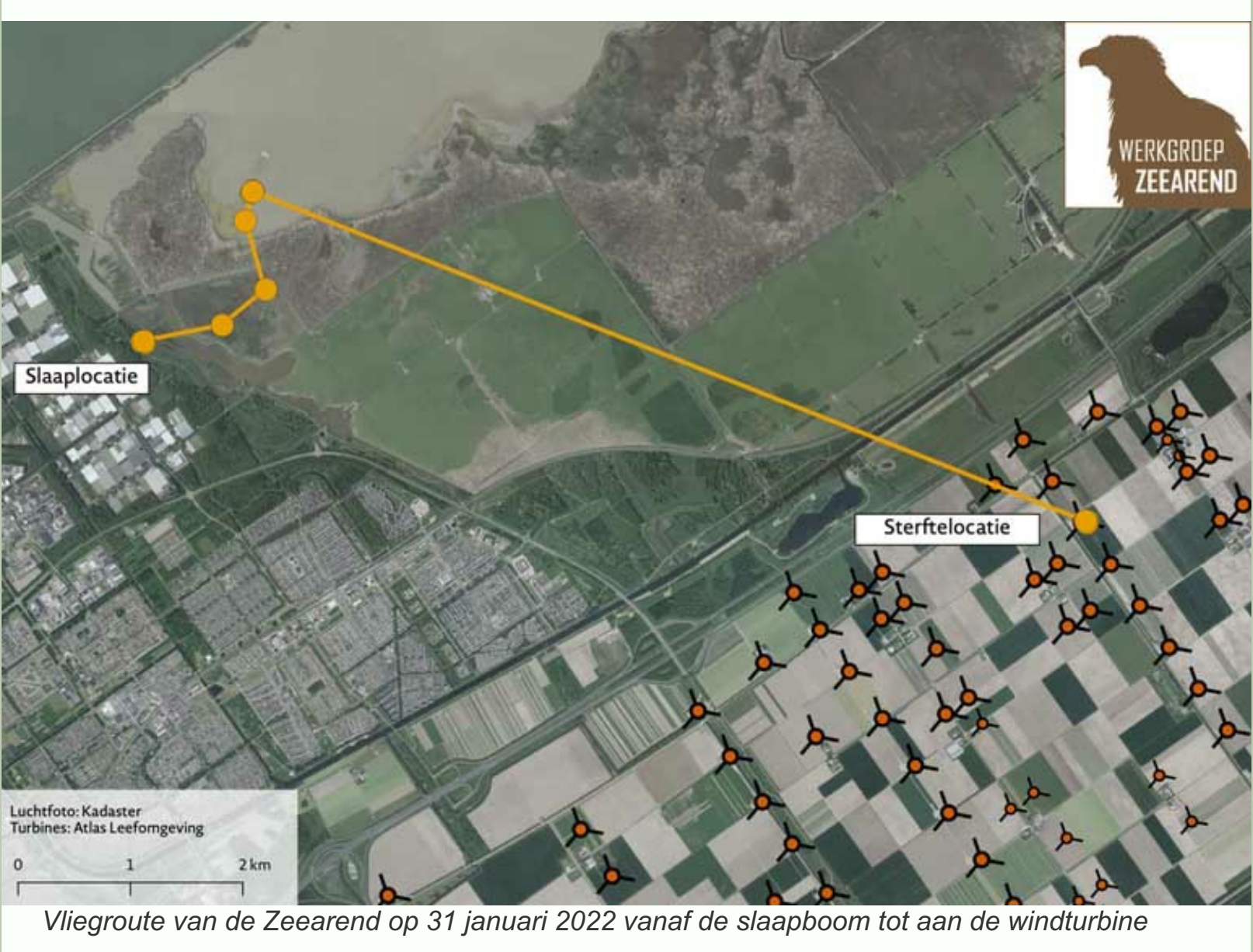

Vliegroute van de Zeearend op 31 januari 2022 vanaf de slaapboom tot aan de windturbine

---

Vjennepluuze wit en mooi

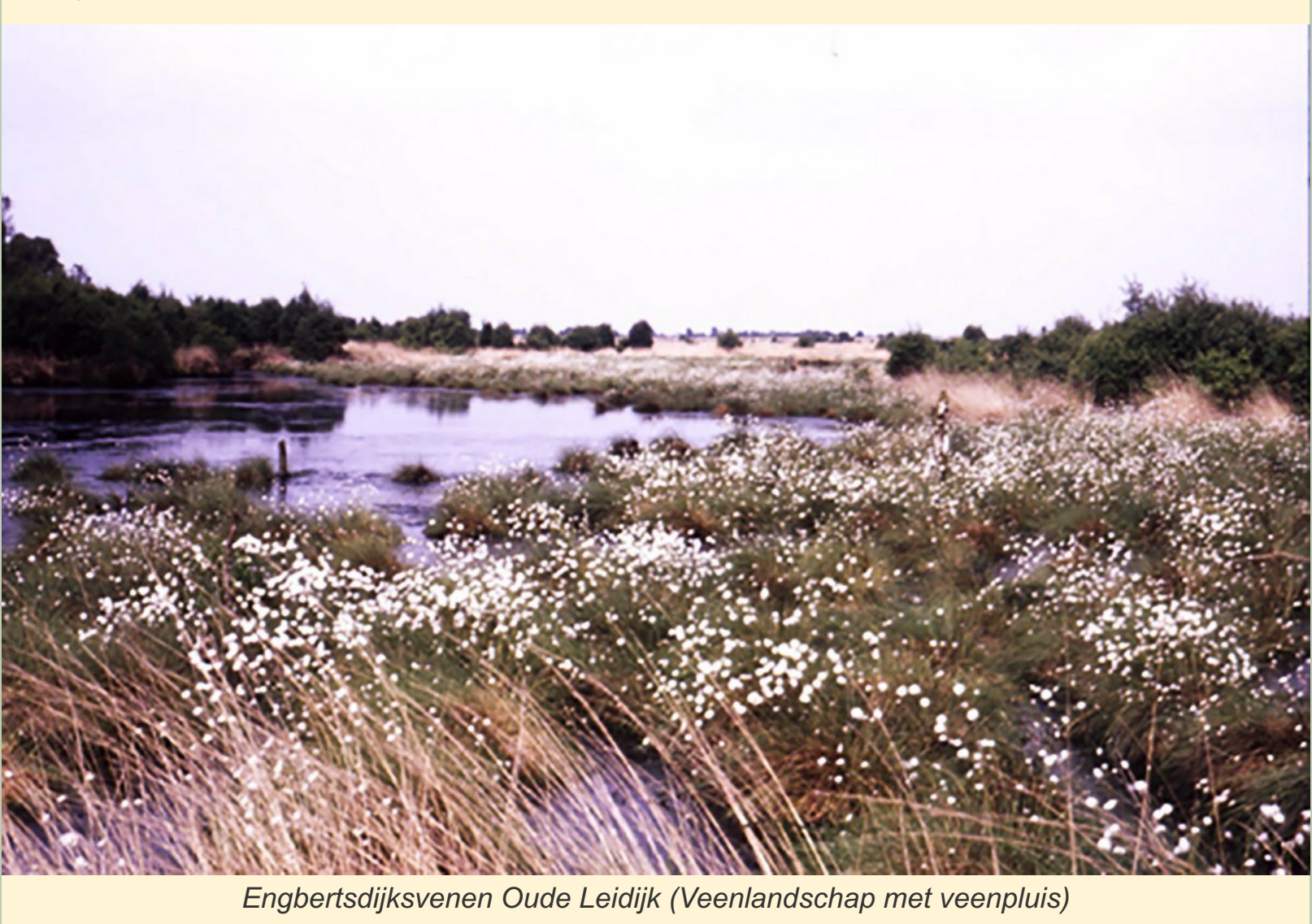

Engbertsdijksvenen Oude Leidijk (Veenlandschap met veenpluis)

Deze foto maakte ik, waarschijnlijk, in 1984. Het is genomen vanaf de Oude Leidijk. Deze plek is nog voor het pad naar het kijkscherm, als je van de Paterswal komt. Ik woonde toen nog in Vriezenveen, en deed voor het eerst mee aan het tellen van de vogels die daar hadden overnacht. Je liep in het donker links van deze laagte over de hogere rand naar het open deel wat je in de verte ziet. Daar stond een stapel smalspoor vanwaar je goed zicht had op de plas. Om daar dan honderden Grutto’s te zien opvliegen in de nevel tegen de opkomende zon: onvergetelijke momenten.

Gerrit Schepers was benieuwd waar de foto was gemaakt, we zijn er samen naartoe geweest. Dezelfde plek is onherkenbaar vergeleken met de foto van februari dit jaar.
Berken hebben de omgeving overwoekerd, het Wollegras is vervangen door Pitrus. Dat dichtgroeien, het gaat heel geleidelijk, dat valt je normaal niet zo op. Maar beelden als dit maken je met een schok wakker. Hier zie je wat jarenlange invloed van teveel meststoffen heeft aangericht.

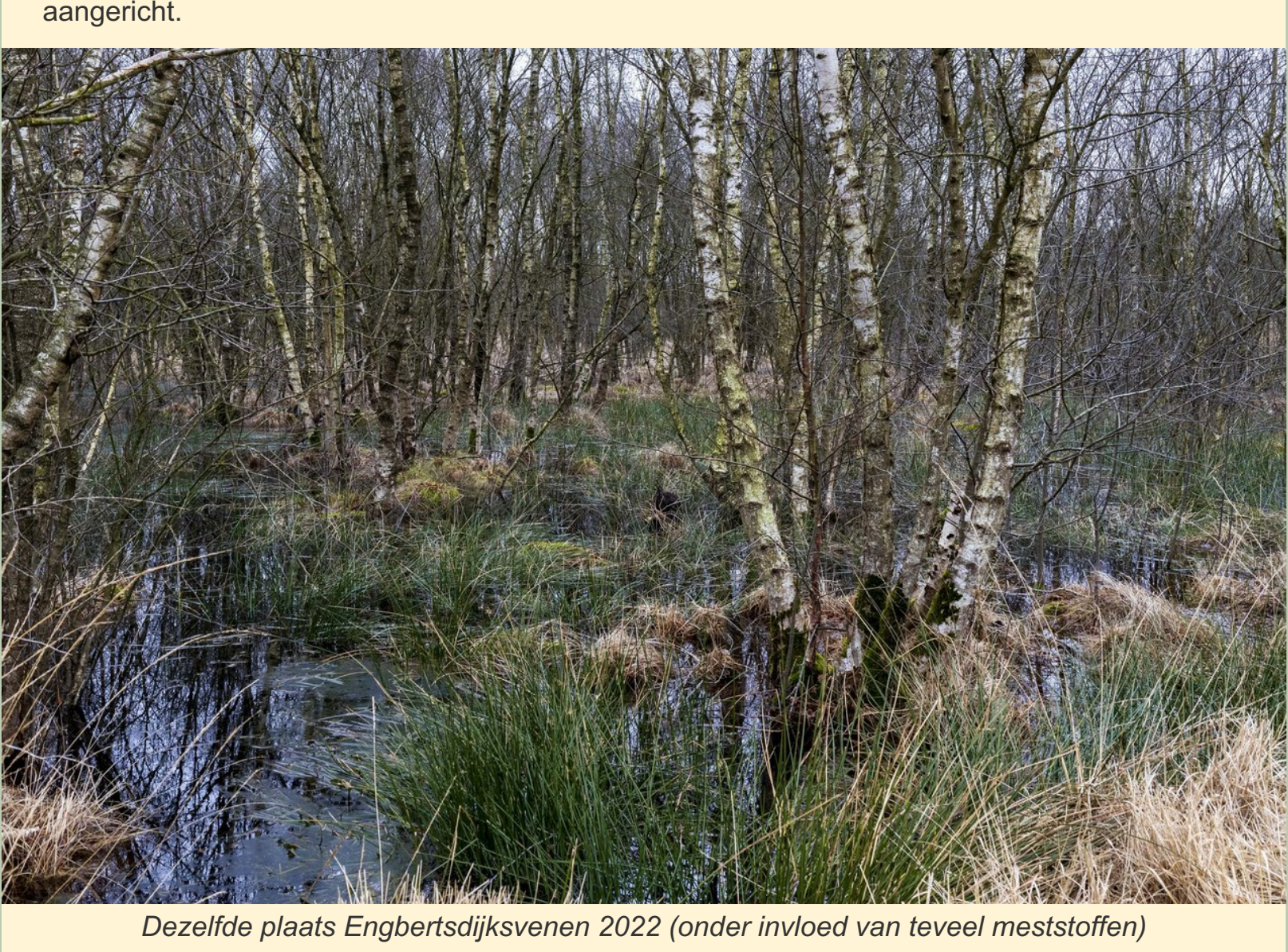

Dezelfde plaats Engbertsdijksvenen 2022 (onder invloed van teveel meststoffen)

Den zunnedauw den greujt' er nog
op leege, natte plaas'n
en vjennepluuze wit en mooi
lingt as ne djäk'n op't water

Ik wappe dät nog mennig jaor
dät weele laond mag blieev'n,
dät oonze tjörflaond blif bestaon
de tied zal 't oons bewiëz'n.

De zonnedauw die groeit er nog
op lage, natte plaatsen
en veenpluis wit en mooi
ligt als een deken op ‘t water

Ik hoop toch dat nog menig jaar
dat wilde land mag blijven
en dat ons turfland blijft bestaan
de tijd zal ‘t ons bewijzen.

De berken kun je weghalen, dat gebeurt ook volop, maar de ‘deken van veenpluis’ waar Derk Webbink, oftewel Waïtendjerk, over dichtte: daar zal nog een hele tijd overheen gaan. Bentepollen en berken bepalen nou het beeld. Ook mooi, maar vooral voor de bezoeker die het verleden niet heeft gekend.

Geert Euverman

In en om de Engbertsdijksvenen staat de komende tijd nog veel te gebeuren. Om op de hoogte te kunnen blijven is een speciale website beschikbaar. Bekijk de site via deze link

HOOGVEENHERSTEL
Engbertsdijksvenen

Heeft u iets bijzonders gezien en wilt u dit delen met de lezers van de nieuwsbrief? Stuur dan een kort bericht met evt. een foto (jpeg) als aparte bijlage naar de redactie
Dat kan via het mailadres: vriezenveen.knnv@gmail.com

Mocht je deze gratis nieuwsbrief doorgestuurd krijgen aarzel niet je zelf vrijblijvend op te geven zodat je hem zelf ook krijgt.
Dat kan via deze link of maak gebruik van de QR code hiernaast.

De KNNV afdeling Vriezenveen kent zowel KNNV-leden als excursieleden/donateurs. Ze organiseert jaarlijks wandelingen, landschap-, planten-, vogel-, insecten- en paddenstoelenexcuries. Verder worden lezingen gehouden. De afdeling doet inventarisatiewerk en verwerkt de gegevens in rapporten.
De afdeling heeft werkgroepen voor: vogels, natuurbescherming, landschapsbeheer, “Vriezenveen schoon”, natuurfotogroep -en "Educatieve Kruidentuin". De laatste is gelegen achter sportcentrum De Stamper te Vriezenveen-Midden. En er is nog een Natuurjongeren programma voor de jeugd van ca. 11 tot 16 jaar.

link naar onze site: vriezenveen.knnv.nl

Deze e-mail is verstuurd aan {{email}}.• Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich hier afmelden. • U kunt ook uw gegevens inzien en wijzigen. • Voor een goede ontvangst voegt u webmaster@vriezenveen.knnv.nl toe aan uw adresboek.

Laposta